

DANMARKS MILJØUNDERSØGELSER
AARHUS UNIVERSITET

Notat: DJFs og DMUs bemærkninger til Jan Hjeds' kommentarer til mødet 19. august 2010.

I en mail af 27. september 2010 har Jan Hjeds kommenteret mødet d. 19. august 2010 mellem Jan Hjeds (JH), Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet (DJF) og Danmarks Miljøundersøgelser (DMU), begge Aarhus Universitet. JH kommentarer falder i to afsnit – dels til det resume, som DJF/DMU har udarbejdet fra mødet (præciseringer), dels til nogle af de faglige diskussioner fra mødet, som ikke er reflekteret i DJFs/DMUs resume (hovedpunkter fra diskussionen).

DMU/DJF har noteret sig JH's bemærkninger under "præciseringer", men ikke forholdt sig til dem. Der er således alene knyttet bemærkninger til det afsnit i Jan Hjeds' kommentarer, der vedrører "Hovedpunkter fra diskussionen".

Uddrag af Jan Hjeds' notat af 27/9 2010 er refereret og DMU/DJF tilhørende bemærkninger angivet i kursiv.

Poul Nordemann Jensen

Seniorkonsulent

Dato: 07. marts 2011

Side 1/3

1. JH anførte, at der er sammenfald mellem relativt jævne arealer med deraf følgende stort afvandingsbehov, og vandløb, der er dybt nedgravede, udrettede og med ringe fald. JH anførte, at det hyppigt er disse vandløb, der har dårlige fysiske forhold og derfor er udpeget til indsats for forbedring af de fysiske forhold. Altså er det hyppigt områder, hvor de arealmæssige konsekvenser er store, der er udpeget.

JH fremlagde ikke nogen dokumentation af dette synspunkt, hvorfor forskningsinstitutionerne ikke kan vurdere rigtigheden i synspunktet hverken lokalt eller på landsplan.

2. For at afklare det potentielt påvirkede areal som følge af reduceret/ophørt vedligeholdelse og/eller vandløbsrestaurering forespurgte JH til DMUs skøn om, at ca. 30.000 ha vil blive påvirket, set i relation til DMUs opgørelse af, at ca. 1.045.000 ha ligger under kote 1 meter i forhold til vandløbsbredden. DMU svarede hertil, at DMU ikke har angivet arealskøn i størrelsesordenen 30.000 ha, og at arealerne som ligger under kote 1 meter i forhold til vandløbsbredden primært er arealerne i marsken.

DMU's svar angik de 30.000 ha, som JH angiver ligger i udkast til vandplanerne. Mht. arealer under kote 1 m ift. vandløb var svaret, at der ligger store arealer i marskområdet.

3. DJF anførte, at tilslæmning af drænanlæg ikke kan henføres til dykning, men at tilslæmning skyldes, at pakningen omkring drænrørene er utilstrækkelig, dårligt udført eller opslidt.

DJF's svar var mere nuanceret, idet der kan være andre faktorer, der er afgørende for et drænsystems funktion end dykning.

4. Ved diskussion af betydningen af ændringer af vandstanden i jorden som følge af reduceret/ophørt vedligehold og/eller vandløbsrestauration anførte JH, at hævet vandstand vil medføre mindre roddebyde og dermed mindre rodvolumen for landbrugsafgrøder, med nedsat næringsstofoptagelse, nedsat produktion og potentielt større næringsstofudvaskning til følge. DJF anfægtede dette, og anførte, at hævet vandstand i jorden, og deraf følgende mindre roddebyde og reduceret rodvolumen, ikke har betydning for produktion, næringsstofoptagelse eller næringsstofudvaskning.

DJF anførte her, at det ikke kun er roddebyden, der er afgørende for afgrødeproduktionen. Eksempelvis er udbytterne fra vandet sandjord, hvor roddebyden oftest kun er 50-60 cm, større end for uvandet sandblandet lerjord (JB4), hvor roddebyden typisk er 80-100 cm. Der kan i visse tilfælde være kapillært stigende øvre grundvand, der kan sikre et højt udbytte for jorde med lille roddebyde. Desuden har andre forhold såsom lokalt klima, specielt nedbør, samt landbrugspraksis stor betydning for planteproduktionen. Således er det ikke kun afgørende, hvor stor roddebyden er for planteproduktionen.

5. JH anførte herefter, at en del af indsatsen til begrænsning af næringsstofudvaskning netop er anvendelse af dybrodede efterafgrøder, der kan opsamle næringsstoffer fra stor dybde. DJF svarede hertil, at teorien om større næringsstofopsamling fra dybrodede efterafgrøder ikke er korrekt, og fastholdt, at roddebyden ikke har betydning.

DJF anførte et mere nuanceret synspunkt. Diskussionen omkring dybe rødders betydning for udvaskning af nitrat er kompleks. Dybe rødder kan optage kvælstof fra dybereliggende lag – det er vist i forsøg på DJF-Årslev, men DJF har ikke kunnet påvise dette i forsøg på andre lokaliteter. Der blev således stillet spørgsmålstegn ved dybe rødders effekt på nitratudvaskning. Desuden er næringsstofoptagelsen i dybe lag ikke af afgørende betydning for afgrødens samlede optag, som hovedsageligt sker fra de øvre jordlag (specielt fra pløjelaget).

6. I den videre diskussion af konsekvenserne af forhøjet vandstand i jorden som følge af reduceret/ophørt vedligehold og/eller vandløbsre-

staurering medgav DJF, at dyrkning af vinterafgrøder kan blive umuliggjort på grund af vandmætning af jorden om vinteren, og at den deraf følgende alternative såning af vårafgrøder kan blive forsinket på grund af nedsat farbarhed om foråret. DJF fandt, at disse dyrkningsmæssige forhold er uden betydning, og at arealer med sådanne forhold ikke skal indregnes ved opgørelse af det påvirkede areal.

DJF gav ikke udtryk for, at dyrkningsmæssige forringelser er uden betydning for landmanden, og gik heller ikke ind i en diskussion omkring erstatningsforhold.
